

ONTWERP VAN DECREET houdende vaststelling van het kwaliteitszorgstelsel in het hoger onderwijs

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. Algemene toelichting

1. Samenvatting

Met het voorliggende ontwerp van decreet wordt voor de hogescholen en de universiteiten het geïntegreerde stelsel van externe kwaliteitszorg op instellingsniveau definitief verankerd in de Codex Hoger Onderwijs. Daarmee wordt gevolg gegeven aan de afspraken die werden gemaakt in het regeerakkoord¹:

“Met het invoeren van een instellingsreview – via het nieuw accreditatiestelsel voor het hoger onderwijs – hebben we een belangrijke evolutie ingezet in de kwaliteitszorg. Bij positieve evaluatie van deze instellingsreview zetten we een volgende stap, waarbij de verantwoordelijkheid en verantwoording voor de kwaliteit van de opleidingen bij de instellingen komen te liggen.”

De evaluatie waarvan sprake in het regeerakkoord werd afgerond eind 2017. Uit deze evaluatie blijkt dat het nieuwe geïntegreerde stelsel van externe kwaliteitszorg positief werd geëvalueerd door alle betrokken partijen. De belangrijkste beleidsaanbeveling luidt dan ook:

“De instellingsreview met inbegrip van de beoordeling van de regie van de borging van de kwaliteit van de opleidingen kan decretaal vastgelegd worden.”

De instellingsreview zal voor hogescholen en universiteiten in de toekomst de basis worden van het gehele proces van verantwoording van de kwaliteit van opleidingen in het Vlaamse hoger onderwijs. De instellingsreview is een beoordeling in een vaste zesjarige cyclus door een externe commissie van de wijze waarop een hogeronderwijsinstelling onderwijsbeleid voert en aantoonbaar maakt dat ze dit onderwijsbeleid op een kwaliteitsvolle manier uitvoert, met inbegrip van de regie die de instelling opzet voor de borging van de kwaliteit van de opleidingen. De instelling toont aan dat ze onder eigen verantwoordelijkheid - via de regie - de kwaliteit van de eigen opleidingen borgt.

Kwaliteitsborging houdt in:

- het toetsen van de werking via kwaliteitszorgactiviteiten;
- het documenteren van bevindingen inclusief sterke punten en aandachtspunten;
- het verzekeren dat aandachtspunten worden aangepakt, zowel reactief voor het specifieke geval als proactief voor soortgelijke toekomstige situaties;
- het cyclisch en per opleiding rapporteren over de bevindingen en opvolging hiervan;
- het vaststellen van de kwaliteit door het bestuur om aan te tonen, intern en extern, dat de geleverde kwaliteit voldoet.

Onder regie wordt begrepen *“het geheel van acties, processen, praktijken, procedures en instrumenten die de instelling in staat stelt de kwaliteit van de opleidingen te borgen”*.

¹ Regeerakkoord Vlaamse Regering, 2014-2019, “Vertrouwen, verbinden, vooruitgaan.”, (Parl.St. VI. Parl. 2014-15, nr. 133/1).

De noodzakelijke verankering in de Codex Hoger Onderwijs van de instellingsreview als basis in het kwaliteitszorgproces wordt aangegrepen om het gehele systeem van kwaliteitszorg en accreditatie te herbekijken en zo te komen tot een allesomvattend en transparant kwaliteitszorgstelsel. Het voorliggende ontwerp van decreet wijzigt de manier waarop de Vlaamse universiteiten en hogescholen de kwaliteit van hun opleidingen moeten aantonen. Het nieuwe kwaliteitszorgstelsel is van toepassing op alle graduaatsopleidingen, bachelor en masteropleidingen aangeboden door de hogescholen en universiteiten. Twee uitgangspunten blijven daarbij ongewijzigd:

- 1) De instellingen blijven autonoom verantwoordelijk voor de kwaliteit van hun aanbod. Ze zien permanent en op eigen initiatief toe op de kwaliteit van hun onderwijsactiviteiten. Ze betrekken studenten, alumni en externe onafhankelijke deskundigen bij de processen van kwaliteitsbewaking. Ze voorzien in een regelmatige beoordeling van de kwaliteit van hun onderwijsactiviteiten.
- 2) De basis van de erkenning van de kwaliteit van het hoger onderwijs blijft de accreditatie van iedere erkende opleiding (graduaat, bachelor of master) door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie.

Nieuw is echter dat een hogeschool of universiteit voor de accreditatie van haar opleidingen niet langer per individuele opleiding een procedure moet doorlopen om deze accreditatie te behouden. De verlenging gebeurt voortaan automatisch, op voorwaarde dat de opleiding reeds met positief gevolg een eerste accreditatie heeft bekomen én de instelling op basis van een positieve instellingsreview heeft kunnen aantonen dat zij de kwaliteit van de opleidingen kan borgen op basis van de eigen regie.

Indien aan deze voorwaarden niet is voldaan, kan een opleiding enkel zijn accreditatie verkrijgen of behouden op basis van een opleidingsaccreditatie door de Nederlands Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). Dat gebeurt op basis van een beoordeling door een externe commissie, onder coördinatie van de NVAO. Deze procedure geldt dus in de volgende gevallen:

- Voor nieuwe opleidingen: ongeacht de uitkomst van de instellingsreview (positief of negatief) vergt de opstart van een nieuwe opleiding een beoordeling van het dossier (via de toets nieuwe opleiding) en vervolgens een eerste opleidingsaccreditatie na de opstart van de opleiding in kwestie (het is deze accreditatie die vervolgens automatisch verlengd kan worden indien de instelling over een positieve review beschikt);
- Bij opleidingen waarvan de studietoelating verlengd is of die erkend zijn als onderzoeksmaster, in het geval deze opleidingen nog geen accreditatie verworven hebben na de verlenging van de studietoelating of na de erkenning als onderzoeksmaster. De verlenging van de studietoelating van 60 naar 120 studiepunten is zodanig substantieel dat een eerste accreditatie onder de nieuwe vorm noodzakelijk is om de kwaliteit van de opleiding te garanderen;
- Bij opleidingen met een beperkte accreditatietermijn. Deze opleidingen hebben geen positief accreditatiebesluit, maar een besluit met een beperkte geldigheidsduur van ten hoogste drie jaar. Deze opleidingen moeten een nieuwe beoordeling ondergaan, alvorens zij kunnen geaccrediteerd worden;
- Bij opleidingen die erkend zijn op basis van een Europese financiering. Bij deze erkenning worden deze opleidingen volgens de bestaande regelgeving geacht geaccrediteerd te zijn voor een termijn van 8 jaar. Na deze termijn is een eerste opleidingsaccreditatie dan ook een voorwaarde, vooraleer deze opleidingen onder de instellingsreview vallen;
- Als de instellingsreview negatief is: in dat geval worden de accreditatietermijnen van de bestaande opleidingen niet meer automatisch verlengd. De instelling moet voor alle opleidingen waarvan de accreditatie vervalt bij de NVAO de opleidingsaccreditatie aanvragen. Dit gebeurt

telkens wanneer een opleidingsaccreditatie afloopt. Deze situatie blijft van kracht zo lang de instelling geen positieve review behaalt.

Het geïntegreerde stelsel van externe kwaliteitszorg is niet van toepassing op de andere instellingen die erkende diploma's uitreiken, zijnde de andere ambtshalve geregistreerde instellingen, de Vlerick Business School, het Instituut voor Tropische Geneeskunde, de Antwerp Management School, de Evangelische Theologische Faculteit en de Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid, en de geregistreerde instellingen en de instellingen die registratie aanvragen. Deze instellingen blijven onder het bestaande stelsel: voor nieuwe opleidingen doorlopen zij, alvorens erkenning door de Vlaamse Regering, de procedure toets nieuwe opleiding en voor bestaande opleidingen vragen zij de opleidingsaccreditatie aan bij de NVAO op basis van een externe beoordeling door een evaluatieorgaan.

2. Situering

2.1 Historiek

In 2012 werd in het Vlaamse hoger onderwijs de instellingsreview ingevoerd die licht moest werpen op de manier waarop een instelling hoger onderwijs haar onderwijstaken op een kwaliteitsvolle manier uitvoert door middel van een beoordeling door een externe commissie van de beleidsprocessen binnen een instelling. Zo werd voor het eerst een systeem van externe kwaliteitszorg op instellingsniveau decretaal vastgelegd², terwijl ook de opleidingsvisitaties bleven doorlopen om de kwaliteit van opleidingen te garanderen. Nog voor het ingaan van de eerste ronde instellingsreviews werd met het decreet van 19 juni 2015³ de keuze gemaakt voor een meer geïntegreerd systeem van kwaliteitszorg en accreditatie. Aan de hogeronderwijsinstellingen in Vlaanderen werd de mogelijkheid geboden om ook de verantwoordelijkheid voor de borging van de kwaliteit van hun eigen opleidingen op te nemen en een intern systeem van kwaliteitsborging benoemd als de 'regie van de borging van de kwaliteit van de opleidingen' uit te bouwen die de instellingen in staat stelt om zelf in te staan voor de borging van de kwaliteit van hun opleidingen. In dit gewijzigde stelsel kregen hogeronderwijsinstellingen dan ook meer autonomie en verantwoordelijkheid voor het kwaliteitsbeleid. Daarnaast werd er ook naar gestreefd om het stelsel te vereenvoudigen en de administratieve lasten te verminderen. Met het nieuwe stelsel werden interne en externe kwaliteitszorg op een geïntegreerde manier benaderd. De instellingen moesten permanent en op eigen initiatief toezien op de kwaliteit en moesten daarbij studenten, alumni, externe deskundigen uit het beroepenveld en internationale deskundigen betrekken.

Het decreet van 19 juni 2015 bood aan de instellingen de mogelijkheid te kiezen voor een bijkomende advisering van de wijze waarop ze de regie voeren van de borging (en de verbetering) van de kwaliteit van de opleidingen. Die advisering werd meegenomen in de instellingsreview. De eerste ronde instellingsreviews gold als een nulmeting. De bijkomende advisering van de regie gebeurde aan de hand van pilots die binnen de instellingen werden opgezet. De instellingen die ook de regie lieten beoordelen, werden vrijgesteld van het huidige proces van externe kwaliteitsbeoordeling en opleidingsvisitaties met het oog op accreditatie van hun opleidingen. Indien de accreditatie van hun opleidingen afliep, werden de termijnen vanaf september 2015 automatisch verlengd met een periode van acht jaar. Alle

² Decreet van 6 juli 2012 tot wijziging van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wat het stelsel van kwaliteitszorg en accreditatie betreft

³ Decreet van 19 juni 2015 houdende wijziging van de Codex Hoger Onderwijs met betrekking tot het stelsel van kwaliteitszorg en accreditatie in het hoger onderwijs

universiteiten en hogescholen in Vlaanderen hebben geopteerd voor deze bijkomende advisering.

2.2 Decretale evaluatie

Na afloop van de eerste ronde instellingsreviews in juni 2017 werd een evaluatie uitgevoerd van het nieuwe geïntegreerde stelsel van externe kwaliteitszorg. In een Mededeling aan de Vlaamse Regering (15 april 2016), werd het plan van aanpak voor de decretale evaluatie vastgelegd. Daarin werd een tweeledige evaluatie voorgesteld die door een evaluatiegroep werd uitgevoerd en door een resonantiegroep werd gecontroleerd. In het kader van de gedragenheid, de betrokkenheid en het creëren van eigenaarschap dienden de partners een cruciale rol te spelen in de evaluatie van het stelsel van kwaliteitszorg en accreditatie. De evaluatiegroep waarin alle betrokken partners zetelden, meer bepaald vertegenwoordigers van de overheid, NVAO, universiteiten, hogescholen en de koepelverenigingen van studenten en instellingen, was daarom auteur van het evaluatierapport waarin de werking en de impact van het stelsel van kwaliteitszorg in het hoger onderwijs werd geëvalueerd. Het nieuwe geïntegreerde stelsel van externe kwaliteitszorg werd positief geëvalueerd door alle betrokken partijen, zoals blijkt uit het decretale evaluatierapport. De belangrijkste beleidsaanbeveling luidt dan ook als volgt: *“De instellingsreview met inbegrip van de beoordeling van de regie van de borging van de kwaliteit van de opleidingen kan decretaal vastgelegd worden.”*

Uit de resultaten van de decretale evaluatie kwamen een aantal aspecten naar voor die de nodige aandacht verdienen om te optimaliseren via decretale definiëring of via de beoordelingskaders. De beleidsaanbevelingen die een decretale basis behoeven zijn de volgende:

1. De regie van de borging van de kwaliteit van de opleidingen beoordelen als onderdeel van de instellingsreview

De regie van de borging van de kwaliteit van de opleidingen moet binnen de instellingsreview geïntegreerd worden. Het blijft belangrijk om daarbij een specifieke focus te houden op de regie, om geen elementen van de borging van de opleidingskwaliteit uit het oog te verliezen.

Naast een beoordeling van de beleidsprocessen van een instelling wordt in de toekomst ook de regie van de borging van de kwaliteit van de opleidingen een te beoordelen onderdeel van de instellingsreview. Deze aspecten worden met het voorliggende ontwerp van decreet als volgt opgenomen in de onderwerpen van de instellingsreview:

- 1° de aansluiting van het onderwijsbeleid bij:
 - a) de visie van de instelling op hoger onderwijs en op de kwaliteit van het hoger onderwijs;
 - b) de maatschappelijke uitdagingen;
- 2° de beleidsuitvoering en de effectiviteit van de beleidsuitvoering, alsmede de wijze waarop deze effectiviteit wordt geëvalueerd en verbeterd;
- 3° de regie die deel uitmaakt van het onderwijsbeleid en die ervoor instaat dat de kwaliteit van de opleidingen geborgd wordt;
- 4° de aansluiting van de regie bij de kwaliteitskenmerken;
- 5° de in de instelling aanwezige kwaliteitscultuur.

2. Bij de beoordeling van de regie van de borging van de kwaliteit van de opleidingen een verdieping inbouwen tot op het niveau van opleidingen

Uit de surveyresultaten die dienden als basis voor de decretale evaluatie bleek dat een verdiepende trail die tot op het niveau van opleidingen gaat een nuttig

instrument was om zicht te krijgen op de manier waarop de instellingen binnen hun regie zorgden voor de kwaliteitsborging van opleidingen. Een verdieping tot op het niveau van opleidingen was dus een essentieel aspect van het stelsel, en diende als garantie dat onderwijskwaliteit binnen het stelsel effectief kan worden aangetoond.

De thematische aanpak – waarbij bepaalde thema's zoals bijvoorbeeld diversiteit of globalisering instellingsbreed worden onderzocht – wordt versterkt via systeembrede analyses.

3. In de oordeelsvorming van de instellingsreview wordt de manier waarop alle belanghebbenden betrokken worden binnen de regie en in het kwaliteitszorgstelsel meegenomen, en in het bijzonder de betrokkenheid van studenten en van externe betrokkenen.

Het betrekken van een externe, onafhankelijke blik in de regie van de borging van de kwaliteit van de opleidingen bleek volgens de adviesrapporten een belangrijk aandachtspunt. Hoewel de externe blik wel geïntegreerd werd, was die niet altijd als zodanig herkenbaar doordat de instelling eenzelfde netwerk aansprak als waar men vaak mee samenwerkte. Om de externe en onafhankelijke blik sterker te garanderen zal de instelling in de toekomst moeten expliciteren hoe de externe blik wordt vormgegeven. Ook de precisering van de benodigde deskundigheden van externen kan zorgen voor een verduidelijking van hun rol.

Ten slotte moet de betrokkenheid van studenten binnen de regie van de kwaliteitsborging van de opleidingen aangetoond worden.

Met deze aanbeveling wilde de evaluatiegroep dat de betrokkenheid van externen en studenten binnen de interne regie expliciet beoordeeld wordt binnen de instellingsreview opdat er geen twijfel kan ontstaan over de objectiviteit van het stelsel.

4. De complementariteit en internationale dimensie binnen de reviewcommissies behouden en de onafhankelijkheid van de reviewcommissieleden blijven bewaken.

De complementariteit van de reviewcommissies werd sterk geapprecieerd. De reviewcommissieleden hadden tijdens de voorbije ronde instellingsreviews een achtergrond in onderwijsdeskundigheid en bestuursdeskundigheid zowel binnen als buiten Vlaanderen. Deze mix werd erg positief bevonden en moet in de toekomst zeker behouden blijven. Daarbij moet blijvend aandacht geschonken worden aan de onafhankelijkheid van de commissieleden ten behoeve van de kritische externe blik binnen de instellingsreview.

5. Uitbouwen van een aanbod van publieke informatie zodat in de toekomstige instellingsreviews volledigheid, betrouwbaarheid en navolgbaarheid van de gepubliceerde informatie over de kwaliteit van de opleidingen een punt van beoordeling vormt.

Ten tijde van de eerste ronde instellingsreviews was het nog te vroeg om een duidelijk beeld te krijgen van de wijze waarop de kwaliteit van de opleidingen publiek werd gemaakt. Ook de toekomstige plannen daaromtrent waren nog in uitwerking. Sindsdien werkten instellingen verder aan een plan van aanpak over de publieke informatie.

Daarnaast ontwikkelde de overheid in samenspraak met de instellingen een website die een aantal kwantitatieve basisgegevens publiceert per opleiding. Deze website met kwantitatieve gegevens over de opleidingen stelt voor alle opleidingen gelijkaardige informatie beschikbaar aan het grote publiek.

De instellingen blijven verantwoordelijk voor het openbaar maken van de kwalitatieve informatie betreffende hun opleidingen. De opmaak van de website met kwantitatieve gegevens gebeurt in samenspraak met de instellingen. Op deze

website zal ook per opleiding een link geplaatst worden die leidt naar de website van de instelling waar de aanvullende informatie over de kwaliteit van de opleiding zal gepubliceerd worden.

6. De Waarderende Aanpak behouden en een strategie ontwikkelen zodat het kritisch vermogen van deze aanpak voldoende tot zijn recht kan komen.

De NVAO ontwikkelde voor de instellingsreviews de Waarderende Aanpak. Het vertrekpunt hierbij is de eigen context van de instelling en het door de instelling gekozen model (voor onderwijsbeleid en voor de regie). Doel is om goedlopende processen binnen de instelling te verankeren en te stimuleren en na te gaan waar elementen binnen het onderwijsbeleid nog versterkt kunnen worden.

De Waarderende Aanpak zorgt ervoor dat de vormgeving van de instellingsreviews maximaal focust op respect voor de eigen context en verantwoordelijkheden van de instelling en op wat ze bereikt heeft. Terzelfdertijd laat de Waarderende Aanpak een beoordeling toe die gebaseerd is op een kritisch onderzoek van de reviewcommissie. Er is ruimte om samen met de instelling ontwikkelpunten vast te stellen. Dit is mogelijk door een continue dialoog tussen commissie en instelling en een grote openheid van beide partijen.

De decretale evaluatie geeft aan dat de Waarderende Aanpak de openheid en zelfreflectie binnen de instellingsreview bevorderde. Een Waarderende Aanpak - waar meegedacht wordt met de instelling - mag een focus op verbetering en werkpunten niet uitsluiten. Extra training voor de reviewcommissieleden is wenselijk, alsook een conceptverheldering van de Waarderende Aanpak bij betrokkenen binnen de instellingen.

7. De meerwaarde van de inspanningen in het kader van kwaliteitszorg binnen instellingen blijven bewaken zodat in de toekomst diezelfde inspanningen niet opnieuw als 'planlast' zullen ervaren worden.

Uit de bevraging bleek dat er reeds een vermindering van de planlast was op opleidingsniveau. Bovendien zorgde de eigen regie ervoor dat de inspanningen aangepast waren aan de noden van de instelling en meer gepercipieerd werden als een zinvolle tijdsinvestering in het kader van kwaliteitszorg. Ook de piekmomenten werden uitgevlakt. Anderzijds werd opgemerkt dat inspanningen in het kader van kwaliteitszorg verschoven naar het centrale niveau. In de adviesrapporten uitten de reviewcommissieleden hun bezorgdheid over de 'planlast' die de interne regie mogelijk met zich mee kon brengen. Om de betrokkenheid binnen de instelling en het draagvlak voor de interne regie te garanderen, is het van belang om ook in de toekomst de interne inspanningen in het kader van kwaliteitszorg te blijven bewaken zodat diezelfde inspanningen niet opnieuw als planlast zullen ervaren worden. Deze aanbeveling gaat ook op voor de algemene gedragenheid van het nieuwe stelsel van kwaliteitszorg. Het draagvlak voor het nieuwe stelsel is momenteel erg groot in Vlaanderen, om dit ook in de toekomst te blijven behouden is het aangewezen ook de inspanningen die door de NVAO worden opgelegd aan instellingen in het kader van de instellingsreview blijvend te bewaken.

Het ontwerp van decreet dat voorligt is tot stand gekomen op basis van bovenstaande decretale aanbevelingen. Deze zijn impliciet of expliciet opgenomen in de decretale bepalingen en vormen de basis voor het definitieve stelsel van kwaliteitszorg en accreditatie. Dit is ook aansluitend op de afspraken die werden gemaakt in het regeerakkoord.

In de jaren '90 waren de externe visitaties van opleidingen een nieuw gegeven, ondertussen zijn ze een evidentie geworden waarop heel wat interne processen van de universiteiten en hogescholen zich hebben geënt. De afgelopen 25 jaar is geleidelijk een echte kwaliteitscultuur ontstaan binnen instellingen die toelaat om verdere stappen te zetten in het responsabiliseren van deze instellingen. In het

licht daarvan werd met het decreet van 19 juni 2015 de mogelijkheid gelaten aan de instellingen om de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van hun opleidingen zelf in handen te nemen nadat ze al bijna twee decennia ruim ervaring opgedaan hebben binnen het kader van de visitaties. De decretale evaluatie heeft nu ook aangetoond dat alle betrokkenen de uitgebreide instellingsreview erg positief ervaren hebben en dat het de kwaliteitscultuur binnen instellingen versterkt heeft. Ook de betrokkenheid bij processen van interne kwaliteitsborging is erg groot binnen instellingen. De Vlaamse hogeronderwijsinstellingen zijn dus klaar om de verantwoordelijkheid over de kwaliteit van de eigen opleidingen in handen te nemen. Voorliggend ontwerp van decreet komt aan deze doelstelling tegemoet.

3. Inhoud

3.1 Uitgangspunten van het nieuwe kwaliteitszorgstelsel

3.1.1 European Standards and Guidelines (ESG)

Het kwaliteitszorgstelsel is in lijn met de ESG als het Europese kader voor interne en externe kwaliteitszorg en -borging. Het stelsel als geheel dient aan de ESG te voldoen. Alle onderdelen van het stelsel worden expliciet gelinkt aan de *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*⁴.

3.1.2 Op maat van de instellingen (hogescholen en universiteiten)

Eigenaarschap, verantwoordelijkheid, planlastbeheersing en vertrouwen zijn belangrijke doelstellingen van het nieuwe stelsel. Het uitgangspunt bij de instellingsreview is de context van de instelling zelf. Het door de instelling gekozen model voor zowel onderwijsbeleid als regie vormt het startpunt voor de reviewcommissie. Er wordt beoordeeld of het gekozen model voor onderwijsbeleid werkt en de regie in staat is de kwaliteit van de opleidingen te borgen. In elk geval blijft ook bij een beoordeling op instellingsniveau de kwaliteit op opleidingsniveau centraal staan. Tegenover deze autonomie staat ook een verantwoordingsplicht voor instellingen. Via de instellingsreview wordt hun systeem van kwaliteitsborging van opleidingen, de regie, beoordeeld. Daarbij moeten zij aantonen dat bij de beoordeling van de kwaliteit van de opleidingen zij externe ogen en studenten betrekken. Bovendien moeten zij over de kwaliteit van de opleidingen transparant zijn en dus correcte en voldoende informatie publiek beschikbaar stellen.

3.1.3 Betrokkenheid van interne en externe stakeholders, peers en deskundigen

Het stelsel maakt kwaliteit op een gezaghebbende manier aantoonbaar door de continue en systematische betrokkenheid van interne en externe stakeholders, vakinhoudelijke peers, werkvelddeskundigen en onderwijs(des)kundigen. De externe blik wordt binnen het nieuwe stelsel gegarandeerd enerzijds via de instellingsreviewcommissie samengesteld uit onafhankelijke externe peers. Anderzijds betrekken instellingen bij hun kwaliteitszorg naast interne en externe stakeholders, ook externe, onafhankelijke deskundigen. Hun betrokkenheid op alle niveaus van het kwaliteitszorgstelsel en zowel binnen instellingen als binnen beoordelingsprocedures versterkt de kwaliteit en het vertrouwen in het kwaliteitszorgstelsel.

3.1.4 Op basis van publieke informatie

⁴ The Standards and guidelines for quality assurance in the European Higher Education Area (ESG) werden in 2005 aangenomen door de Europese ministers bevoegd voor onderwijs. In mei 2015 werd een aangepaste versie van deze ESG aangenomen door de onderwijsministers uit de Europese Hogeronderwijsruimte (www.enqa.eu).

Transparantie binnen het stelsel en naar de bredere samenleving vormt een essentieel onderdeel van het kwaliteitszorgstelsel. De verplichting voor instellingen om informatie over de kwaliteit van opleidingen publiek te maken, is één van de kwaliteitskenmerken. Het publiek maken van informatie zal dus ook telkens aan een beoordeling onderhevig zijn in het nieuwe systeem.

3.2 Twee parallelle systemen van kwaliteitszorg

De kwaliteit van de opleidingen kan op twee manieren worden verantwoord:

-
- Voor de hogescholen en universiteiten ia onderwijsbeleid en de eigen regie;
- Voor de andere instellingen⁵ via een beoordeling door een evaluatieorgaan.

In beide gevallen worden twee soorten opleidingen geïdentificeerd: nieuwe en bestaande opleidingen. Elke opleiding die niet opgenomen is in het Hogeronderwijsregister wordt beschouwd als een nieuwe opleiding.

De uniformiteit van de kwaliteit van opleidingen in Vlaanderen wordt gegarandeerd door de kwaliteitskenmerken die voortaan de basis vormen voor alle systemen van accreditatie in Vlaanderen.

Verantwoording kwaliteit opleidingen door middel van:	
Onderwijsbeleid en eigen regie	Een beoordeling door een evaluatieorgaan
Hogescholen en universiteiten	Andere instellingen
<ul style="list-style-type: none"> - Instellingsreview met inbegrip van de borging van de kwaliteit van opleidingen via de eigen regie - Toets nieuwe opleiding op maat van de eigen regie - Opleidingsaccreditatie op maat van de eigen regie - Systeembrede analyses 	<ul style="list-style-type: none"> - Toets nieuwe opleiding - Opleidingsaccreditatie op basis van een beoordeling door een evaluatieorgaan
<= Kwaliteitskenmerken =>	

De argumenten om twee parallelle systemen van kwaliteitszorg in het Vlaamse hoger onderwijs te voorzien en de andere instellingen niet onder te brengen in het stelsel van instellingsreview voor de hogescholen en universiteiten zijn de volgende:

- deze instellingen hebben niet, zoals de hogescholen en universiteiten, deelgenomen aan de eerste ronde instellingsreviews (de pilot);
- niet alle opleidingen van deze instellingen hebben al een tweede opleidingsaccreditatie doorlopen;
- de van toepassing zijnde regelgeving op deze instellingen is beperkt. De decreetgever beoogt in hoofdzaak de garantie dat de kwaliteit van de opleidingen van deze instellingen gegarandeerd is;
- het aantal opleidingen dat deze instellingen aanbieden is in aantal erg beperkt.

⁵ De andere ambtshalve geregistreerde instellingen zijnde Vlerick Business School, het Instituut voor Tropische Geneeskunde, de Antwerp Management School, de Evangelische Theologische Faculteit en de Faculteit Protestantse Godgeleerdheid; de geregistreerde instellingen en de instellingen die registratie aanvragen.

3.2.1 Hogescholen en universiteiten die de kwaliteit van hun eigen opleidingen verantwoorden door middel van hun onderwijsbeleid en de eigen regie

Alle hogescholen en universiteiten vallen onder het systeem van **verantwoording van de kwaliteit van de eigen opleidingen door middel van hun onderwijsbeleid en de eigen regie** en dat voor alle graduaatsopleidingen en bachelor- en masteropleidingen. De instelling toont aan dat ze onder eigen verantwoordelijkheid (via de regie) de kwaliteit van de eigen opleidingen borgt. De kwaliteit van de opleidingen wordt door middel van volgende procedures beoordeeld: de instellingsreview met inbegrip van de beoordeling van de regie van de borging van de kwaliteit van de opleidingen, de Toets Nieuwe Opleiding op maat van de eigen regie voor nieuwe opleidingen en de accreditatie op maat van de eigen regie voor bestaande opleidingen.

De **instellingsreview** is een beoordeling in een vaste zesjarige cyclus van de wijze waarop een hogeronderwijsinstelling onderwijsbeleid voert en aantoonbaar maakt dat ze dit onderwijsbeleid op een kwaliteitsvolle manier uitvoert met inbegrip van de regie die de instelling opzet opdat de kwaliteit van de opleidingen geborgd wordt. De instellingsreview laat toe dat de instellingen de kwaliteitsborging voor hun opleidingen zelf kunnen vormgeven. Universiteiten en hogescholen dienen een regie uit te werken waarmee zij de kwaliteit van hun opleidingen garanderen. Binnen de instellingsreview beoordeelt een externe onafhankelijke reviewcommissie op basis van zowel thematische als verdiepende trails de regie van de kwaliteitsborging van de opleidingen binnen de instellingen. Als de accreditatieorganisatie, zijnde de NVAO, een positief oordeel uitspreekt over de instelling op basis van het beoordelingsrapport van de reviewcommissie, dan worden de opleidingsaccreditaties van de desbetreffende instelling automatisch verlengd door de NVAO met zes academiejaren. Deze verlenging geldt enkel voor opleidingen die reeds een eerste volledige accreditatie na een beoordelingsprocedure hebben verworven. Hierdoor worden de volgende opleidingen uitgesloten: de als nieuw erkende opleidingen, de opleidingen met een beperkte accreditatietermijn, de opleidingen waarvan de studieomvang uitgebreid is of die erkend zijn als onderzoeksmaster en als dusdanig nog geen accreditatie verworven hebben, en de opleidingen die als geaccrediteerd worden geacht op basis van de selectie overeenkomstig de bepalingen van een Europees financieringsprogramma.

Bij een negatieve beoordeling op instellingsniveau vervalt de automatische verlenging van accreditatietermijnen en gebeurt de borging van de kwaliteit op opleidingsniveau: de instelling vraagt een opleidingsaccreditatie aan bij de accreditatieorganisatie voor die opleidingen waarvan de accreditatie vervalt.

Dit maakt duidelijk dat de opleidingskwaliteit het centrale gegeven blijft in het kwaliteitszorgstelsel. Daarom ook wordt expliciet gekozen om accreditaties te verlenen op niveau van opleidingen en niet op het niveau van de instelling. Accreditatie op het niveau van de opleiding blijft bestaan, omdat instellingen ten aanzien van studenten, stakeholders en de samenleving als geheel ultiem verantwoordelijk zijn over de kwaliteit van individuele opleidingen.

De **Toets Nieuwe Opleiding**, die voorafgegaan wordt door een macrodoelmatigheidstoets bij de Commissie Hoger Onderwijs, betreft een beoordeling van de potentiële kwaliteit van nieuwe opleidingen. De instelling dient op maat van de eigen regie een dossier ind bij de NVAO, die vervolgens een externe commissie aanstelt voor de inhoudelijke beoordeling van de potentiële kwaliteit van de opleiding. De beoordelingsprocedure wordt gecoördineerd door de NVAO en omvat een oordeel van een door de NVAO samengestelde externe commissie op basis waarvan de NVAO een toetsingsbesluit neemt. Dit vormt de basis waarop de Vlaamse regering de nieuwe opleiding bij besluit kan erkennen.

De **accreditatie** is van toepassing op opleidingen die nog geen eerste accreditatie verwierven (opleidingen die als nieuwe opleiding erkend zijn, opleidingen waarvan

de studieomvang verlengd is of die erkend zijn als onderzoeksmaster, opleidingen die erkend zijn op basis van een Europese financiering), opleidingen met een beperkte accreditatietermijn en opleidingen binnen een instelling met een negatief besluit instellingsreview waarvan de accreditatietermijn verloopt. Het aanvraagdossier voor een accreditatie wordt vormgegeven op maat van de gevoerde regie van de instelling. De beoordelingsprocedure wordt gecoördineerd door de NVAO en omvat een oordeel van een door NVAO samengestelde externe commissie op basis waarvan de NVAO een accreditatiebesluit neemt.

Uit bovenstaande blijkt dat het systeem van verantwoording van de kwaliteit van de eigen opleidingen door middel van hun onderwijsbeleid en de eigen regie nog **geen programmatierecht** geeft aan instellingen. Met de procedures 'toets nieuwe opleiding' en 'accreditatie van opleidingen' wordt een extra garantie voor de kwaliteit van nieuwe opleidingen ingebouwd. Het voordeel voor instellingen bestaat er voornamelijk in dat zij op maat van de eigen regie een dossier kunnen samenstellen, zodat de context van de eigen instelling ook hier optimaal wordt meegenomen in het dossier. De procedures toets nieuwe opleiding en accreditatie op maat van de eigen regie blijven dus een extern proces van kwaliteitsbeoordeling, maar instellingen krijgen vrijheid wat betreft de aanlevering van informatie.

3.2.2 Instellingen die de kwaliteit van de eigen opleidingen verantwoorden door middel van een beoordeling door een evaluatieorgaan

Alle instellingen die erkende diploma's uitreiken en geen hogeschool of universiteit zijn, verantwoorden de kwaliteit van hun opleidingen via externe beoordelingsprocedures, uitgevoerd door een evaluatieorgaan. De kwaliteit van de opleidingen wordt door middel van een procedure Toets Nieuwe Opleiding (TNO) voor nieuwe opleidingen en een procedure accreditatie voor bestaande opleidingen beoordeeld. De beoordelingskaders worden door de NVAO normatief vorm gegeven, terwijl dat bij de hogescholen en universiteiten minder het geval zal zijn, dit door de eigen regie die meegenomen wordt in de beoordelingsdossiers en in de verdere procedure.

De **Toets Nieuwe Opleiding** is een normatieve (ex ante) beoordeling van de potentiële kwaliteit van een aan te bieden opleiding. De beoordelingsprocedure wordt gecoördineerd door de NVAO en omvat een oordeel van een door de NVAO samengestelde externe commissie op basis waarvan de Vlaamse regering de nieuwe opleiding bij besluit kan erkennen. Ten opzichte van vandaag wordt bij de procedure TNO voor de geregistreerde instellingen en voor de instellingen die registratie aanvragen bijkomend een relevantietoets ingeschreven. Doel van deze toets is de maatschappelijke relevantie van de nieuwe opleiding te beoordelen om te voorkomen dat de Vlaamse Regering opleidingen zou moeten erkennen van deze instellingen die studenten geen beroepsmogelijkheden bieden, omdat bijvoorbeeld er nog geen erkende beroepskwalificaties zijn, het beroep waartoe de opleiding leidt nog niet gereguleerd is, er geen vraag naar afgestudeerden op de arbeidsmarkt is, De accreditatieorganisatie vraagt deze relevantietoets aan bij de Commissie Hoger Onderwijs.

De **accreditatie** is een ex post beoordeling van de kwaliteit van een bestaande opleiding en is verplicht voor alle opleidingen in een zesjarige cyclus. Om de garantie te hebben dat de beoordeling voldoet aan de European Standards and Guidelines (ESG) moet het evaluatieorgaan dat de beoordelingsprocedure coördineert ofwel geregistreerd op EQAR⁶ (European Quality Assurance Register for Higher Education) ofwel een overeenkomst afgesloten hebben met de NVAO die garandeert dat aan de ESG wordt voldaan.

⁶ www.eqar.eu

3.2.3. Kwaliteitskenmerken

Deze kwaliteitskenmerken vinden hun oorsprong in de kwaliteitscode die werd opgesteld in het kader van het decreet van 19 juni 2015 en bepaalde aan welke verwachtingen een instelling moet beantwoorden bij het invullen en staven van haar regie van de borging van de kwaliteit van de opleidingen. Deze kwaliteitskenmerken worden in onderliggend ontwerp van decreet expliciet opgenomen en gelden voor alle aangeboden graduaatsopleidingen, bachelor- en masteropleidingen in Vlaanderen.

- 1° De leerresultaten van de opleiding, vermeld in artikel II.68 van de Codex Hoger Onderwijs, en gebaseerd op de niveaudecriptoren, vermeld in artikel II.141 van dezelfde codex, vormen een heldere en opleidings specifieke invulling van de internationale eisen met betrekking tot niveau, inhoud en oriëntatie;
- 2° Het curriculum van de opleiding sluit aan bij de meest recente ontwikkelingen in het vakgebied, houdt rekening met de ontwikkelingen in het werkveld en is maatschappelijk relevant;
- 3° De voor de opleiding ingezette docenten bieden de studenten optimaal de mogelijkheid om de leerresultaten te behalen;
- 4° De opleiding biedt studenten adequate en gemakkelijk toegankelijke voorzieningen en studiebegeleiding;
- 5° De onderwijs-leeromgeving stimuleert de studenten om een actieve rol te spelen in het leerproces en draagt bij tot een vlotte studievoortgang;
- 6° De beoordeling van studenten weerspiegelt het leerproces en concretiseert de beoogde leerresultaten;
- 7° De opleiding verstrekt volledige en gemakkelijk leesbare informatie over alle fasen van de studieloopbaan;
- 8° Informatie over de kwaliteit van de opleiding is publiek toegankelijk.

Deze kwaliteitskenmerken zorgen voor de aansluiting van het nieuwe kwaliteitszorgstelsel bij de Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG) en garanderen zo dat het nieuwe stelsel voldoet aan de huidige Europese eisen ten aanzien van kwaliteitszorg. De kwaliteitskenmerken leggen ook de link met de Vlaamse Kwalificatiestructuur en de Europese kwalificatieraamwerken.

3.2.4. Systeembrede analyses

Systeembrede analyses hebben als doelstelling het in kaart brengen van goede praktijken en die te delen. De belangrijkste doelstelling van deze analyses is dat instellingen, accreditatieorganisaties, de overheid en andere belanghebbenden van elkaar leren. Ze zijn gericht op instellingen, waarbij thema's van het onderwijsbeleid in beeld worden gebracht, of op opleidingen, waarbij een beleids- of kwaliteitszorgaspect in beeld wordt gebracht. Aan de Vlaamse hogescholen en universiteiten wordt met het voorliggende ontwerp van decreet de verplichting opgelegd om aan minstens twee systeembrede analyses deel te nemen in een periode van zes jaar. Dit is niet het geval voor de andere instellingen, maar zij kunnen uiteraard door de NVAO uitgenodigd worden om hieraan te participeren. .

De Vlaamse Regering kan op basis van actuele beleidsissues de accreditatieorganisatie belasten met studie en advies inzake kwaliteitszorg.

3.2.5. Beoordelingsprocedures volgens eenzelfde stramien

In het streven naar een transparant kwaliteitszorgstelsel worden met het voorliggende ontwerp van decreet alle beoordelingsprocedures, zijnde de procedures voor de toets nieuwe opleiding, de instellingsreview en de verschillende

vormen van opleidingsaccreditatie, vorm gegeven volgens hetzelfde stramien. Bij deze vormgeving werd vertrokken vanuit de doelstellingen van de beoordelingsprocedures (en niet vanuit de procedures zelf). Daarbij worden dezelfde of gelijklopende onderliggende behandelingsprocedures nagestreefd. De invulling van deze procedures kadert binnen een duidelijk samenhangend kwaliteitszorgstelsel.

1. De aanvraag of indiening van het dossier

Alle dossiers worden ingediend bij de accreditatieorganisatie die de beoordelingen coördineert (met uitzondering van een opleidingsaccreditatie door een evaluatieorgaan) en de uiteindelijke besluiten neemt. Specifieke bepalingen met betrekking tot indieningstermijn, mogelijkheid tot intrekking van een aanvraag, ... worden in de desbetreffende bepalingen opgenomen.

2. De commissie die de beoordeling uitvoert

De beoordelingen inzake kwaliteitszorg worden steeds uitgevoerd door een externe commissie die, ofwel wordt samengesteld door de NVAO, ofwel door een ander extern evaluatieorgaan. In het geval dat de NVAO de commissie samenstelt, kan de betrokken instelling, zoals in het verleden, steeds beargumenteerde bezwaren aandragen tegen de samenstelling van de commissie. Bij de samenstelling van de commissies wordt de betrokken instelling geraadpleegd.

De commissie legt steeds haar bevindingen vast in een beoordelingsrapport, dat de basis vormt voor het uiteindelijke besluit van de NVAO (toetsingsbesluit, besluit instellingsreview, accreditatiebesluit). In het voorliggende ontwerp van decreet worden ook steeds de onderwerpen vastgelegd die de commissie meeneemt in haar beoordeling. Bij elke beoordeling worden ten minste de kwaliteitskenmerken betrokken.

Met het voorliggende ontwerp van decreet wordt voorzien dat er in alle beoordelingscommissies ten minste 1 student opgenomen is. Ook wordt steeds opgenomen dat ten minste 1 lid van de commissie een grondige kennis moet hebben van het Vlaamse hoger onderwijs en dat ten minste 1 lid werkzaam moet zijn buiten Vlaanderen. Op deze manier wordt een stap verder gezet in de decretale specificering van de internationale dimensie in commissies.

3. Het beoordelingskader

In elke beoordelingsprocedure is een beoordelingskader voorzien. Zoals in het verleden legt de NVAO deze beoordelingskaders vast. Zij hebben daartoe de nodige expertise en betrekken de instellingen, de studenten en de overheid bij het vaststellen van deze kaders. Deze beoordelingskaders worden ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering, nadat de VLUHR en de studentenkoepelverenigingen hierover hun advies gegeven hebben. In deze kaders, die de basis vormen voor elke beoordeling, worden de volgende elementen vastgelegd:

- de wijze waarop de onderwerpen getoetst worden;
- de beoordelingsschaal en de beslisregels;
- de verschillende stappen in het beoordelingsproces;
- de vorm en inhoud van het aanvraagdossier.

Decretaal wordt telkens ook voorzien dat als een aanvraag niet voldoet aan vereisten inzake vorm en inhoud, de NVAO de instelling de mogelijkheid biedt om dit verzuim te herstellen. Deze bepalingen zijn gelijkaardig als deze in het bestaande systeem.

4. Het besluit

De NVAO neemt op basis van het beoordelingsrapport van de commissie een besluit. Aan dit besluit zijn rechtsgevolgen verbonden die in de verschillende onderdelen aan bod komen.

In elke procedure is voorzien dat de NVAO aan de instelling een ontwerp van besluit en het onderliggende beoordelingsrapport bezorgt voor het verstrijken van de beoordelingstermijn. De instelling kan dan binnen een vervalttermijn bezwaren en opmerkingen formuleren. De NVAO bepaalt in het bestuursreglement de procedurele regelen overeenkomstig dewelke bezwaren en opmerkingen worden behandeld. Deze werkwijze werd ook reeds gehanteerd in het bestaande stelsel en is overgenomen in het voorliggende nieuwe stelsel.

Het voorliggende ontwerp van decreet bepaalt dat alle besluiten en onderliggende beoordelingsrapporten openbaar moeten zijn. Om hieraan te voldoen worden ze integraal gepubliceerd op de website van de accreditatieorganisatie.

B. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

De bepalingen van dit decreet maken een regeling van onderwijs uit en betreffen aldus een gemeenschapsaangelegenheid.

Artikel 2

In het verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Vlaamse Gemeenschap van België inzake de accreditatie van opleidingen binnen het Nederlandse en het Vlaamse hoger onderwijs, ondertekend te den Haag op 3 september 2003, wordt aan de ministers bevoegd voor het onderwijs de bevoegdheid gegeven om de tarieven te bepalen die de accreditatieorganisatie hanteert voor het verlenen van accreditatie en het uitvoeren van de toets nieuwe opleidingen. In het decreet van 2 april 2004 dat dit verdrag goedkeurt, worden in artikel 4 de minima en maxima vastgelegd waarbinnen deze bedragen voor het verlenen van accreditatie en uitvoeren van de toets nieuwe opleiding zich moeten situeren. Met het voorliggende ontwerp van decreet wordt dit artikel 4 opgeheven en wordt een aangepaste decretale vork waarbinnen de tarieven zich moeten situeren, met artikel 7 van dit ontwerp van decreet, opgenomen in de Codex Hoger Onderwijs.

In hetzelfde verdrag stelt artikel 1.2. dat de verdragsluitende partijen, elk voor zich doch na overleg, de accreditatieorganisatie belasten met bijkomende opdrachten die de hoofdplicht ondersteunen of aanvullen. In het decreet van 2 april wordt dit als volgt geconcretiseerd:

Artikel 3: De Vlaamse Regering kan met inachtnaem van artikel 1.2. van hetzelfde verdrag de accreditatieorganisatie belasten met de volgende opdrachten:

1° studie en advies inzake kwaliteitszorg in het hoger onderwijs;

2 studie en advies inzake de samenwerking tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Vlaamse Gemeenschap op het vlak van het hoger onderwijs in het algemeen.

Ook dit artikel 3 wordt opgeheven en geïntegreerd in de Codex Hoger Onderwijs.

Deze opnames in de Codex Hoger Onderwijs verhogen de transparantie van de regelgeving.

Artikel 3

Met het voorliggende artikel wordt het toepassingsgebied van de andere ambtshalve geregistreerde instellingen voor hoger onderwijs en van de geregistreerde instellingen in overeenstemming gebracht met het voorliggende ontwerp van decreet.

Artikel 4

Dit artikel past de definities van punt 2 "accreditatie en instellingsreview" en van punt 3 "accreditatieorganisatie" zoals opgenomen in artikel I.3 van de Codex Hoger Onderwijs aan. In de bestaande definities van "accreditatie en instellingsreview" worden een aantal bepalingen die na de invoering van dit decreet niet langer relevant zijn (de vaststelling van de verschillende rondes van instellingsreview en opleidingsaccreditatie, het begrip visitatierapport, opleidingsdossier) of waarvan de definiëring ervan op een andere plaats in de Codex Hoger Onderwijs relevanter en duidelijker is (bijvoorbeeld positief besluit instellingsreview) opgeheven. De definitie van "opleidingsaccreditatie" blijft behouden. De definities van "regie" en "toets nieuwe opleiding" worden toegevoegd en bij de definitie van instellingsreview worden alle aspecten zoals momenteel bepaald in het bestaande artikel II.126 mee opgenomen.

Aan de bestaande definitie van "accreditatieorganisatie" wordt toegevoegd dat de accreditatieorganisatie de instellingsreview uitvoert.

Artikel 5

Met artikel 30 van het voorliggende decreet wordt in het kader van een toets nieuwe opleiding voor geregistreerde instellingen of instellingen die een aanvraag ingediend hebben voor registratie de mogelijkheid ingeschreven dat de accreditatieorganisatie een relevantietoets vraagt aan de Commissie Hoger Onderwijs. Met het voorliggende artikel wordt deze opdracht toegevoegd aan het takenpakket van de Commissie Hoger Onderwijs.

Artikel 6

Met dit artikel worden de aanpassingen aan het verdrag van 2013⁷ opgenomen in de Codex. Op dat ogenblik werd ook aan de accreditatieorganisatie de opdracht gegeven om instellingsreviews uit te voeren.

Artikel 7

Artikel II.28 van de Codex Hoger Onderwijs stelt dat de accreditatiebesluiten en de besluiten die de instellingsreview afronden, samen met de onderliggende rapporten integraal moeten gepubliceerd worden op de website van de NVAO. Conform de uitgangspunten van voorliggend decreet, waar een toets nieuwe opleiding ook afgesloten wordt met een toetsingsbesluit, en waar informatie over de kwaliteit van elke opleiding publiek toegankelijk moet zijn, wordt met voorliggend artikel toegevoegd dat ook de toetsingsbesluiten en de onderliggende rapporten op dezelfde manier moeten gepubliceerd worden.

Artikel 8

Zie de toelichting bij artikel 2. De tweede opdracht, zijnde studie en advies inzake kwaliteitszorg in het hoger onderwijs, wordt opgenomen in artikel 12 van het voorliggende ontwerp van decreet.

Artikel 9

Het voorliggende artikel vervangt het bestaande artikel II.122 van de Codex Hoger Onderwijs.

⁷ Decreet van 29 november 2013 houdende goedkeuring van het Protocol tot wijziging van het verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Vlaamse Gemeenschap van België inzake de accreditatie van opleidingen binnen het Nederlandse en Vlaamse hoger onderwijs

Paragraaf 1 blijft grotendeels ongewijzigd. De stakeholders en externe, onafhankelijke deskundigen die bij de processen van kwaliteitsbewaking betrokken worden, worden ruimer geformuleerd dan in de huidige regelgeving. Het is evident dat studenten en alumni meegenomen worden bij de stakeholders. Maar de instelling kan er voor kiezen om de groep van stakeholders uit te breiden. Hetzelfde geldt voor de externe, onafhankelijke deskundigen. Het gaat hier zowel over werkvelddeskundigen als onderwijs(des)kundigen (zie punt 3.1.3. in het algemene deel van deze memorie), en over Vlaamse als internationale deskundigen.

Paragraaf 2 stelt dat de Vlaamse universiteiten en hogescholen de kwaliteit van hun opleidingen borgen binnen of op maat van hun eigen regie.

De andere hogeronderwijsinstellingen, zijnde de andere ambtshalve geregistreerde instellingen - Vlerick Business School, het Instituut voor Tropische Geneeskunde en de Antwerp Management School, de Evangelische Theologische Faculteit en de Faculteit Protestantse Godgeleerdheid -, en de geregistreerde instellingen en de instellingen die registratie aanvragen, verantwoorden de kwaliteit van hun opleidingen op basis van een beoordeling van deze opleidingen door een evaluatieorgaan. Deze instellingen vallen niet onder het kwaliteitszorgstelsel van de hogescholen en universiteiten waar de instellingsreview de basis vormt, en dit voor de volgende redenen:

- Deze instellingen hebben niet deelgenomen aan de eerste ronde instellingsreview (de pilot), die voor de hogescholen en universiteiten werd uitgevoerd vanaf het begin van het academiejaar 2015-2016 tot en met het einde van het academiejaar 2016-2017;
- De van toepassing zijnde regelgeving op deze instellingen is beperkt, ze worden ofwel beperkt gefinancierd (de andere ambtshalve geregistreerde instellingen) ofwel niet gefinancierd (de geregistreerde instellingen) door de Vlaamse overheid. De Vlaamse overheid vereist in hoofdzaak een garantie van de kwaliteit van de opleidingen als deze instellingen de decretaal beschermde graden van bachelor en master uitreiken.
- Het aantal opleidingen dat deze instellingen aanbieden is in aantal erg beperkt. Daarvan hebben bovendien niet alle opleidingen al een eerste of tweede accreditatieronde doorlopen. Bij de universiteiten en hogescholen is pas de beslissing genomen om de overstap van opleidingsaccreditatie naar instellingsreview te maken nadat twee rondes van opleidingsaccreditaties doorlopen waren.

Artikel 10

Artikel 10 legt decretaal de vork vast voor de tarieven toets nieuwe opleiding, de instellingsreview en voor de opleidingsaccreditatie. Dit is conform het verdrag, vermeld in artikel 2 van dit voorontwerp van decreet. Voor de opleidingsaccreditatie door een extern evaluatieorgaan bedraagt het minimumtarief voor de accreditatie 500 euro, voor de accreditatie op maat van de eigen regie 5.000 euro. Het maximumbedrag bedraagt voor het eerste (accreditatie door een extern evaluatieorgaan) 2.000 euro en voor het tweede (accreditatie op basis van de eigen regie) 20.000 euro. Dit verschil wordt verantwoord door het gegeven dat bij een accreditatie door een extern evaluatieorgaan de beoordeling uitgevoerd wordt door een commissie onder coördinatie van dit extern evaluatieorgaan. In dit geval baseert de accreditatieorganisatie zich op het rapport van deze commissie voor haar oordeel en moet zij geen eigen commissie samenstellen en coördineren. Dit is wel het geval bij een opleidingsaccreditatie op maat van de eigen regie. Het is de accreditatieorganisatie die de commissie samenstelt en het proces coördineert. In het eerste geval betaalt de instelling het extern evaluatieorgaan (bepaalt zelf haar tarief) en de accreditatieorganisatie (tarief tussen 500 en 2.000 euro), in het

tweede geval betaalt de instelling enkel de accreditatieorganisatie (tarief tussen 5.000 en 20.000 euro).

Conform het hierboven vermelde verdrag wordt aan de minister bevoegd voor het onderwijs de bevoegdheid gegeven om binnen deze vastgelegde vorken de tarieven te bepalen.

De automatische verlenging van opleidingsaccreditaties bij een positief besluit instellingsreview door de NVAO is inbegrepen in de kostprijs van de instellingsreview. Een instelling moet dan ook niet betalen voor deze verlenging bij het vervallen van de lopende opleidingsaccreditatie.

Bij een beperkte beoordeling, na een positief besluit instellingsreview met beperkte geldigheidsduur en na een positief besluit opleidingsaccreditatie met beperkte geldigheidsduur, gelden, zoals in het verleden, dezelfde vorken als bij de initiële beoordeling. Het nieuwe artikel II.124/1, punt 2°, 3° en 4° slaat op alle instellingsreviews en opleidingsaccreditaties vermeld in de desbetreffende afdelingen.

Artikel 11

Voorliggend artikel legt vast dat jaarlijks systeembrede analyses georganiseerd zullen worden door de accreditatieorganisatie. Deze analyses op systeemniveau hebben als doelstelling het in kaart brengen van goede praktijken en deze te delen tussen de hogeronderwijsinstellingen, de overheid, de accreditatieorganisatie en eventueel andere belanghebbenden. Ze zijn gericht op instellingen, waarbij thema's van het onderwijsbeleid in beeld worden gebracht, of op opleidingen, waarbij een beleids- of kwaliteitszorgaspect in beeld wordt gebracht.

Een voordeel van het systeem van geclusterde visitaties was het benchmarken van opleidingen inzake kwaliteit. Een voordeel van systeembrede analyses is het leren van elkaar en delen van goede praktijken.

De hogeronderwijsinstellingen, via de VLUHR, de studentenkoepelverenigingen, de NVAO en de overheid leggen gezamenlijk de onderwerpen vast voor deze systeembrede analyse, evenals de kalender. De instellingen kiezen zelf de analyses waaraan ze deelnemen, met als voorwaarde dat ze in een periode van zes jaar aan ten minste twee analyses deelnemen. De eerste periode van zes jaar gaat van start in academiejaar 2020-2021, wanneer ook de volgende ronde instellingsreview zal beginnen.

Idealiter werkt de NVAO samen met de VLUHR, de studentenkoepelverenigingen en de overheid een procedure of een organisatiekader uit voor deze systeembrede analyse waarin de volgende elementen zijn opgenomen:

- de inbreng van (internationale) deskundigen voor het betrokken onderwijs en de wijze van selectie;
- de gehanteerde werkwijze binnen de analyse;
- de manier waarop de analyse vorm gegeven wordt (het kan bijvoorbeeld de vorm aannemen van een peer learning activity, een studiedag, een colloquium, ...);
- de manier waarop de resultaten van de analyse zullen verspreid worden.

De accreditatieorganisatie zorgt er voor dat de planlast en werklast voor de instellingen beperkt blijft.

Artikel 12

De Vlaamse Regering kan aan de NVAO een bijkomende opdracht geven, namelijk het uitvoeren van studie en advies inzake kwaliteitszorg in het hoger onderwijs.

Artikel 13

Het voorliggende artikel bepaalt dat vanuit de Vlaamse overheid een aantal kwantitatieve basisindicatoren, die het profiel van een opleiding verduidelijken, zullen beschikbaar gesteld worden voor een breed publiek. In de praktijk betreft het de website met kwantitatieve gegevens op opleidingsniveau waar ook zal gelinkt worden naar instellingswebsites met informatie over de kwaliteit van de desbetreffende opleiding.

Artikel 14

Met dit artikel wordt de bestaande afdeling 2 van hoofdstuk 8, die de decretale bepalingen inzake de instellingsreview eerste ronde vastlegt, volledig opgeheven. Om de overzichtelijkheid van de regelgeving te verbeteren worden alle toekomstige bepalingen inzake de verantwoording van de kwaliteit van de opleidingen opgenomen in een nieuw hoofdstuk, namelijk hoofdstuk 9/1. Zowel de bepalingen inzake de instellingsreview als deze met betrekking tot de opleidingsaccreditaties worden overzichtelijk gebundeld in dat hoofdstuk.

Artikel 15

Dit voorliggende artikel ligt in de lijn van artikel 14. Aangezien alle decretale bepalingen inzake accreditatie opgenomen worden in het nieuwe hoofdstuk 9/1 wordt in het opschrift van het bestaande hoofdstuk 9 de term "accreditatie" weggelaten.

Artikel 16

Met het voorliggende artikel worden alle verwijzingen in overeenstemming gebracht met de met dit ontwerp van decreet ingevoerde nieuwe structuur van de hoofdstukken inzake kwaliteitszorg.

Artikel 17 tot en met 24

Ook deze artikels liggen in de lijn van de voorgaande artikels. De bestaande afdeling 2 van hoofdstuk 9, die de decretale bepalingen inzake accreditatie van opleidingen vastlegt, wordt, met uitzondering van artikel II.141 dat de niveaudeSCRIPTOREN vastlegt, opgeheven. De nieuwe bepalingen inzake opleidingsaccreditatie binnen het toekomstige kwaliteitszorgstelsel worden opgenomen in hoofdstuk 9/1.

Artikel 25

Met het voorliggende artikel wordt het opschrift van afdeling 3 van het bestaande hoofdstuk 9 aangepast. Het nieuwe opschrift wordt beperkt tot "programmatie", dit omdat de toets nieuwe opleiding opgenomen wordt in een nieuwe afdeling 3/1 binnen hetzelfde hoofdstuk.

Artikel 26

Het voorliggende artikel brengt punt 3° van artikel II.152 in overeenstemming met de aangepaste bepalingen inzake de toets nieuwe opleiding. Tot op heden wordt de toets nieuwe opleiding niet formeel afgesloten met een toetsingsbesluit, maar met een toetsingsrapport dat al dan niet positief is. Met het voorliggende ontwerp van decreet wordt dit aangepast (zie verder in de artikelen 25 tot en met 36) en sluit de accreditatieorganisatie de beoordeling van de toets nieuwe opleiding af met een formeel toetsingsbesluit. Daartoe werd de bestaande bepaling in punt 3° (de opleiding heeft de macrodoelmatigheidstoets (voor zover van toepassing) en de "toets nieuwe opleidingen" door de accreditatieorganisatie met positief gevolg ondergaan) vervangen door de volgende bepaling: "3° de opleiding heeft de macrodoelmatigheidstoets, voor zover van toepassing, met positief gevolg

ondergaan en heeft een positief toetsingsbesluit ontvangen van de accreditatieorganisatie”.

Artikel 27

Met het voorliggende artikel worden een aantal aanpassingen aangebracht in artikel II.153:

1. De uiterste datum waarop de VLIR en de VLHORA de aanvraagdossiers nieuwe opleidingen van de hogescholen en universiteiten, met de bijhorende adviezen, moeten indien bij de Commissie Hoger Onderwijs wordt vervroegd van “vóór 1 april” naar “vóór 1 februari”. Hierbij aansluitend wordt ook de datum waarop de Commissie Hoger Onderwijs haar oordeel moet bezorgen aan de instellingen vervroegd van 1 juni naar 1 mei. De reden voor deze aanpassing is dat de NVAO volgens de bestaande regelgeving de aanvragen toets nieuwe opleiding juist voor of in het zomerreces ontvangt. Op dat ogenblik is het quasi onmogelijk om onmiddellijk een commissie samen te stellen, wat de termijnen voor de uitvoering van de toets nieuwe opleiding verlengt. Door de data te vervroegen zal in de toekomst de commissie nog kunnen samengesteld worden voor het zomerreces en zal zij dan ook vroeger starten met haar werkzaamheden.
2. In paragraaf 6 en paragraaf 7 worden alle bepalingen met betrekking tot de toets nieuwe opleiding door de accreditatieorganisatie opgeheven. De nieuwe bepalingen worden overzichtelijk opgenomen in een nieuwe afdeling 3/1 (zie verder).
3. Aansluitend bij artikel 26 van het voorliggende decreet wordt ook het eerste lid van paragraaf 8 in overeenstemming gebracht met de aangepaste bepalingen inzake de toets nieuwe opleiding. Er wordt ook hier niet langer gesproken van een toetsingsrapport, maar van een positief toetsingsbesluit en het onderliggende beoordelingsrapport. Het tweede lid van deze paragraaf blijft behouden.

Artikel 28, 29, 31, 33 en 37

Het voorliggende artikel voegt in het bestaande hoofdstuk 9 een nieuwe afdeling 3/1 in, waarin de regelgeving inzake de toets nieuwe opleiding vastgelegd wordt. De toets nieuwe opleiding blijft een onderdeel in de beoordelingsprocedure voor de erkenning van nieuwe opleidingen, zowel van graduaatsopleidingen als van bachelor- en masteropleidingen Het eerste luik, het oordeel macrodoelmatigheid door de Commissie Hoger Onderwijs, blijft opgenomen in artikel II.153. Het tweede luik, de toets nieuwe opleiding door de accreditatieorganisatie, wordt vastgelegd in deze nieuwe afdeling 3/1.

De structuur van deze nieuwe afdeling ziet er uit als volgt:

Afdeling 3/1. Toets nieuwe opleiding

Onderafdeling 1. Aanvraag

Onderafdeling 2. Commissie

Onderafdeling 3. Beoordelingskader

Onderafdeling 4. Beoordelingsrapport en besluit.

Op deze manier is de opbouw van de regelgeving grotendeels dezelfde voor de toets nieuwe opleiding als deze voor de instellingsreview en voor de opleidingsaccreditatie, wat de transparantie van de regelgeving verhoogt.

Artikel 30

Het voorliggende artikel legt de regels vast inzake de aanvraag voor een toets nieuwe opleiding bij de accreditatieorganisatie.

Bij een toets nieuwe opleiding wordt steeds nagegaan of de potentiële kwaliteit van de opleiding geborgd wordt, dit ongeacht het kwaliteitsstelsel waaronder de instelling valt.

De universiteiten en hogescholen, die de kwaliteit van hun opleidingen door middel van de eigen regie borgen, zullen voor nieuwe opleidingen hun aanvraagdossier samenstellen op maat van hun eigen regie. Dit betekent dat zij een grotere vormvrijheid krijgen om het dossier samen te stellen dan bij de klassieke toets nieuwe opleiding. De vorm en inhoud van het aanvraagdossier wordt vastgesteld in het beoordelingskader (zie artikel 35). De NVAO zal in gesprek gaan met de instelling en vervolgens het verdere verloop van de procedure (zoals het samenstellen van de commissie en het vorm geven van het locatiebezoek) uitwerken. De procedure an sich is dezelfde als bij een klassieke toets nieuwe opleiding die van toepassing blijft op de andere hogeronderwijsinstellingen, namelijk beoordeling door de commissie die dezelfde onderwerpen meeneemt in haar beoordeling als bij toets nieuwe opleiding die de andere instellingen doorlopen, opstellen van een toetsingsbesluit door de NVAO op basis van het beoordelingsrapport van de commissie. In de beide gevallen zal een toetsingsbesluit positief zijn als de NVAO in redelijkheid besluit dat de kwaliteit van de nieuwe opleiding zal voldoen aan de kwaliteitskenmerken

Paragraaf 4 van het met dit ontwerp van decreet ingevoegde artikel II.153/1 stelt dat de accreditatieorganisatie het aanvraagdossier van een geregistreerde instelling of van een instelling die een registratie aanvraagt, voorlegt aan de Commissie Hoger Onderwijs om de maatschappelijke relevantie van de nieuwe opleiding te beoordelen. Aangezien de nieuwe opleidingen van deze instellingen geen macrodoelmatigheidstoets door de Commissie Hoger Onderwijs moeten ondergaan, worden de nieuwe opleidingen erkend door de Vlaamse Regering als er een positief toetsingsbesluit is van de accreditatieorganisatie. Om te voorkomen dat de Vlaamse Regering opleidingen zou moeten erkennen van deze instellingen die studenten geen beroepsmogelijkheden bieden, omdat bijvoorbeeld er nog geen erkende beroepskwalificaties zijn, het beroep waartoe de opleiding leidt nog niet gereguleerd is, er geen vraag naar afgestudeerden op de arbeidsmarkt is,... wordt deze relevantietoets ingevoerd. Als de Commissie Hoger Onderwijs een negatief oordeel geeft, wordt de aanvraag onontvankelijk verklaard en stopt de procedure voor de betrokken opleiding.

Met deze maatregel beoogt de decreetgever toekomstige studenten te beschermen. Maatschappelijke relevantie wordt ook meegenomen als criterium in de toets macrodoelmatigheid door de Commissie Hoger Onderwijs. Maatschappelijke relevantie is uiteraard breder dan de toekomstige beroepsmogelijkheden voor de afgestudeerden, maar als een opleiding zou opleiden tot een beroep dat om bepaalde redenen niet kan uitgeoefend worden, dan stelt zich een probleem. Het is dan ook aan de Commissie Hoger Onderwijs om hier een oordeel over te vellen.

Artikel 32

De NVAO stelt de commissies samen die de toets nieuwe opleiding uitvoeren en coördineert het beoordelingsproces. De commissie wordt samengesteld op basis van de uitgangspunten vermeld in het algemene luik van deze memorie van toelichting (punt 3.2.2.).

Artikel 34

Het voorliggende artikel legt de onderwerpen vast die in de beoordeling aan bod komen.

Artikel 35

In het kader van de toets nieuwe opleidingen legt de NVAO twee beoordelingskaders vast:

- een beoordelingskader voor de beoordeling van de nieuwe opleidingen van de universiteiten en hogescholen, op maat van de eigen regie;
- een beoordelingskader voor de beoordeling van de nieuwe opleidingen van de andere hogeronderwijsinstellingen.

Artikel 36

Het voorliggende artikel regelt de beoordeling van nieuwe gezamenlijke opleidingen, die een Vlaamse instelling samen wenst te organiseren met één of meer buitenlandse instellingen voor hoger onderwijs, en die leiden tot een gezamenlijk diploma. Deze opleidingen worden beoordeeld aan de hand van de European Approach for Quality Assurance of Joint Programmes⁸. Deze Europese aanpak werd in mei 2015 aanvaard door de onderwijsministers van de Europese Hogeronderwijsruimte. De doelstellingen van deze Europese aanpak zijn de volgende:

The present European Approach for Quality Assurance of Joint Programmes has been developed to ease external quality assurance of these programmes. In particular, it will:

- *dismantle an important obstacle to the development of joint programmes by setting standards for these programmes that are based on the agreed tools of the EHEA, without applying additional national criteria, and*
- *facilitate integrated approaches to quality assurance of joint programmes that genuinely reflect and mirror their joint character.*

De beoordelingen in het kader van deze Europese aanpak liggen in lijn met de European Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG).

Artikel 38

Het voorliggende artikel regelt, volgens de uitgangspunten opgenomen in het algemene deel van de memorie (punt 3.2.2.), de totstandkoming van het toetsingsbesluit.

Instellingen die een aanvraag voor een toets nieuwe opleiding indienen hebben het recht die aanvraag terug in te trekken voor ontvangst van het ontwerp van toetsingsbesluit of binnen de vijftien kalenderdagen na de ontvangst ervan. Vervolgens heeft de instelling 60 kalenderdagen om de aanvraag opnieuw in te dienen bij de NVAO.

De ordetermin van zes maanden die de NVAO heeft om het toetsingsbesluit en onderliggend beoordelingsrapport aan de instelling te bezorgen kan verlengd worden met twee maanden bij een relevantietoets (zie hiervoor de toelichting bij artikel 30 paragraaf 4) of wanneer de bezwaren en opmerkingen van het instellingsbestuur een bijkomend advies van deskundigen behoeven.

Artikel 39

Artikel II.168 regelt de accreditatietermijnen van opleidingen die samengevoegd worden of omgevormd worden. Met het voorliggende artikel wordt dit artikel in overeenstemming gebracht met het nieuwe stelsel.

Als bij het samenvoegen van meerdere opleidingen ten minste 1 opleiding een accreditatie heeft met een beperkte geldigheidsduur dan moet deze samengevoegde opleiding een nieuwe beoordeling doorlopen door een commissie. Na deze nieuwe beoordeling zijn dezelfde rechtsgevolgen van kracht:

⁸https://www.egar.eu/fileadmin/documents/bologna/02_European_Approach_QA_of_Joint_Programmes_v1_0.pdf

- als de NVAO besluit dat de kwaliteit van de opleiding geborgd is, dan krijgt de samengevoegde opleiding een positief accreditatiebesluit met een geldigheidsduur van 6 jaar verminderd met de beperkte geldigheidsduur;
als de NVAO besluit dat de kwaliteit nog steeds niet geborgd is, dan krijgt de opleiding een negatief besluit en moet zij stopgezet worden.

Artikel 40

Artikel II.169 is niet langer relevant in het nieuwe kwaliteitszorgsysteem en wordt dan ook opgeheven met het voorliggende artikel.

Artikel 41

Met het voorliggende artikel worden een aantal aanpassingen aangebracht aan het Hogeronderwijsregister. Het oorspronkelijke hogeronderwijsregister was in hoofdzaak een opleidingsregister. Door de invoering van de instellingsreview en de rechtsgevolgen die hier aan verbonden zijn, is het ook belangrijk om een aantal gegevens over de hogeronderwijsinstellingen op te nemen in het register, zoals de ingangsdatum en de einddatum van het besluit dat de instellingsreview afrondt, evenals het besluit zelf.

Artikel 42, 43, 45, 57 en 67

Dit artikel voegt een nieuw hoofdstuk in de Codex Hoger Onderwijs in, namelijk hoofdstuk 9/1. Verantwoording voor de kwaliteit van de opleidingen. Dit hoofdstuk vormt de kern van de nieuwe regelgeving. Dit hoofdstuk is onderverdeeld in vier afdelingen:

Afdeling 1. Algemeen

Afdeling 2. Instellingsreview

Afdeling 3. Borging van de kwaliteit van de opleidingen op maat van de eigen regie

Afdeling 4. Opleidingsaccreditatie op basis van een beoordeling door een evaluatieorgaan.

Afdelingen 2 en 3 hebben betrekking op de universiteiten en hogescholen, afdeling 4 op de andere hogeronderwijsinstellingen.

Artikel 44

Dit artikel legt de kwaliteitskenmerken vast die mee de basis vormen voor de beoordeling van de kwaliteit van een opleiding, ongeacht de beoordelingsprocedure (toets nieuwe opleiding, instellingsreview, opleidingsaccreditatie). Zij gelden voor alle aangeboden graduaatsopleidingen en bachelor- en masteropleidingen.

Deze kwaliteitskenmerken zijn gebaseerd op de Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG) en garanderen zo dat het nieuwe stelsel door de Europese partners als conform aan de huidige Europese eisen ten aanzien van kwaliteitszorg worden beschouwd.

De kwaliteitskenmerken, en met name kwaliteitskenmerk 1°, leggen via de niveaudecriptoren ook de link naar de Vlaamse Kwalificatiestructuur en de Europese kwalificatieraamwerken. Tevens wordt ook expliciet de link gelegd naar de voorwaarden die gelden voor de toegang tot bepaalde ambten of beroepen (zoals vermeld in artikel II.67).

Artikel 46, 49, 51 en 54

Binnen afdeling 2. Instellingsreview worden een aantal onderafdelingen ondergebracht. Deze structuur is in overeenstemming met de uitgangspunten zoals vermeld in het algemene deel van de memorie (punt 3.2.2):

- onderafdeling 1. Algemeen

- onderafdeling 2. Commissie
- onderafdeling 3. Beoordelingskader
- onderafdeling 4. Beoordelingsrapport en besluit.

Artikel 47

De universiteiten en hogescholen zijn onderworpen aan een instellingsreview. Een instellingsreview wordt overeenkomstig artikel I.3 gedefinieerd als volgt:

"de periodieke beoordeling door een externe commissie van de wijze waarop een hogeronderwijsinstelling onderwijsbeleid voert en aantoont dat ze dit onderwijsbeleid op een kwaliteitsvolle manier uitvoert met inbegrip van de regie die de instelling opzet opdat de kwaliteit van haar opleidingen geborgd wordt. De commissie betreft daarbij ook de beleidsprocessen die de instelling opzet om het onderwijs dat ze in haar opleidingen aanbiedt te ondersteunen vanuit haar opdrachten op het terrein van onderzoek en maatschappelijke en wetenschappelijke dienstverlening".

Een eerste ronde instellingsreviews overeenkomstig deze nieuwe regelgeving vindt plaats in de periode die loopt vanaf het begin van het academiejaar 2020-2021 tot en met het einde van het academiejaar 2023-2024. Dit betekent dat iedere hogeschool en universiteit in deze periode het volledige project van een instellingsreview – vanaf het indienen van het dossier tot het ontvangen van het besluit – moet doorlopen hebben. Na deze eerste ronde moet iedere hogeschool/universiteit elke zes jaar een nieuwe instellingreview doorlopen.

Artikel 48

Het voorliggende artikel stelt dat de vorm en inhoud van het dossier dat de instelling indient bij de NVAO wordt vastgelegd in het beoordelingskader.

Twee of meer universiteiten of hogescholen kunnen gezamenlijk een dossier indienen bij de NVAO voor een instellingsreview. Instellingen kunnen voor deze mogelijkheid opteren als ze bijvoorbeeld van plan zijn in de nabije toekomst te fuseren en al in een vergevorderd stadium van een eengemaakte structuur en beleid zitten. Ook voor de transnationale Universiteit en de Universiteit Hasselt is dit een mogelijkheid om een gezamenlijk dossier in te dienen. Idealiter hebben de betrokken instellingen een gezamenlijk beleid inzake kwaliteitsborging. Zij worden beoordeeld door dezelfde commissie, die een gezamenlijk beoordelingsrapport opstelt voor de participerende instellingen en er komt een gezamenlijk besluit van de NVAO voor deze instellingsreview.

Artikel 50

De NVAO stelt de reviewcommissie samen overeenkomstig de algemene principes opgenomen in het algemene deel van deze memorie. Daarenboven komt dat deze reviewcommissie als geheel moet beschikken over bestuurlijke deskundigheid, onderwijsdeskundigheid en evaluatiedeskundigheid en op de hoogte is van de ontwikkelingen in de hogeronderwijssector in binnen- en buitenland. Deze deskundigheid is nodig opdat de commissie haar opgelegde taak kan volbrengen (zie artikel 52 van het voorliggende decreet). Ten minste 1 lid van de reviewcommissie moet werkzaam zijn buiten Vlaanderen.

Artikel 52

Het voorliggende artikel legt de onderwerpen vast die de reviewcommissie moet betrekken in haar oordeel. Naast de beoordeling van de beleidsprocessen van een instelling, wordt nu ook de regie van de borging van de kwaliteit van de opleidingen een te beoordelen onderdeel van de instellingsreview. Onder regie wordt begrepen

het geheel van acties, processen, praktijken, procedures en instrumenten die de instelling in staat stelt de kwaliteit van de opleidingen te borgen.

De autonomie van de instelling is cruciaal in het nieuwe stelsel en daarom is het uitgangspunt bij de instellingsreview de context van de instelling zelf. Het door de instelling gekozen model voor zowel onderwijsbeleid als regie vormt het startpunt voor de reviewcommissie. Er wordt niet beoordeeld of het gekozen model goed is, maar wel of het gekozen model werkt. Daarop leggen ook de met voorliggende artikel vastgelegde onderwerpen de nadruk. Deze onderwerpen vormen de basis voor de standaarden die in het beoordelingskader instellingsreview zullen worden opgenomen. Echter, tussen deze onderwerpen en de standaarden die in het beoordelingskader zullen komen bestaat niet noodzakelijk een één op één-relatie.

De reviewcommissie legt haar bevindingen van de instellingsreview vast in een beoordelingsrapport. Dit beoordelingsrapport is gebaseerd op de aangeleverde documentatie van de instelling, en de bevindingen tijdens de locatiebezoeken van de reviewcommissie.

Artikel 53

Dit artikel geeft aan de NVAO de opdracht een beoordelingskader Instellingsreview vast te stellen. Zoals bij de andere kaders is ook hier een goedkeuring van de Vlaamse Regering nodig, na advies van de VLUHR en de studentenkoepelverenigingen. Naast de elementen die ook in de andere beoordelingskaders zijn opgenomen (wijze waarop de onderwerpen getoetst worden, beoordelingsschaal en beslisregels, ...) legt de NVAO in het beoordelingskader ook vast waaraan de regie van de borging van de kwaliteit van de opleidingen moet beantwoorden en hoe de instellingen hierover verantwoording moeten afleggen.

Artikel 55

Het voorliggende artikel gaat in op de doorlooptijd van een instellingsreview, de manier waarop een besluit tot stand komt en de geldigheidsduur van een besluit instellingsreview.

Het volledige proces van de instellingsreview wordt afgerond binnen een periode van 12 maanden. De NVAO komt op basis van het beoordelingsrapport van de reviewcommissie tot een besluit. Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag waarop het vorige besluit met betrekking tot de instellingsreview vervalt of, bij een eerste besluit instellingsreview, met ingang van de dag van de bekendmaking van het besluit. Een besluit instellingsreview is 6 jaar geldig (zie ook volgend artikel). Als de NVAO niet tot een besluit kan komen voor de afloop van het geldende besluit van de instellingsreview, dan wordt de periode van het geldende besluit met ten hoogste 1 jaar verlengd. De duur van de verlenging wordt in mindering gebracht van de geldigheidsduur van het nieuwe besluit. Op deze manier wordt de zesjarige cyclus behouden.

Artikel 56

Het voorliggende artikel legt de rechtsgevolgen vast van een instellingsreview.

- Een positief besluit instellingsreview: op basis van het beoordelingsrapport is de NVAO van oordeel dat de instelling een effectief onderwijsbeleid voert, evalueert en verbetert, met inbegrip van een eigen regie. In dat geval vervalt voor die instelling de verplichting om de accreditatie van een opleiding aan te vragen. De geldigheid van de lopende

accreditatietermijnen van de opleidingen wordt bij aflopen van individuele accreditatiebesluiten verlengd met zes jaar.

Het positieve besluit instellingsreview heeft een geldigheidsduur van zes jaar.

- Een positief besluit instellingsreview met beperkte geldigheidsduur: op basis van het beoordelingsrapport is de NVAO van oordeel dat de instelling niet voldoende kan aantonen dat ze een effectief onderwijsbeleid voert, evalueert en verbetert, met inbegrip van een eigen regie.

In dat geval wordt een positief besluit met beperkte geldigheidsduur van maximaal 3 jaar uitgesproken. Binnen die termijn moet een nieuwe beperkte instellingsreview uitgevoerd worden door de reviewcommissie. De NVAO kan voorwaarden opleggen aan de instelling die in rekening gebracht worden bij de nieuwe beperkte review. In de termijn van het geldend besluit 'positief met beperkte geldigheidsduur' wordt de geldigheid van de lopende accreditatietermijnen van de opleidingen bij aflopen van individuele accreditatiebesluiten verlengd met zes jaar.

Indien na de beperkte review de instelling blijk geeft een effectief onderwijsbeleid te voeren, te evalueren en verbeteren, met inbegrip van een eigen regie, wordt het besluit omgezet naar een positief besluit met een geldigheid van zes jaar. Van deze geldigheidstermijn wordt evenwel de termijn van het besluit 'positief met beperkte geldigheidsduur' in mindering gebracht.

Indien na de beperkte review de instelling nog niet blijk geeft een effectief onderwijsbeleid te voeren, te evalueren en verbeteren, met inbegrip van een eigen regie, wordt het besluit omgezet naar een negatief besluit met een geldigheid van zes jaar (met in mindering de termijn van het besluit 'positief met beperkte geldigheidsduur'). Daarvoor gelden vanaf dan de rechtsgevolgen van het negatieve besluit.

- Een negatief besluit instellingsreview: de NVAO is van oordeel dat er geen garantie is voor de borging van de kwaliteit van de opleidingen. In dat geval moet de desbetreffende instelling voor alle opleidingen waarvan de termijn van de lopende accreditatie vervalft, bij de NVAO de opleidingsaccreditatie aanvragen. Een negatief besluit instellingsreview heeft eveneens een geldigheidsduur van 6 jaar.

Artikel 57, 58, 60, 62 en 65

Binnen afdeling 3. Opleidingsaccreditatie op maat van de eigen regie, wordt in overeenstemming met de uitgangspunten zoals vermeld in het algemene deel van deze memorie (punt 3.2.2.), de volgende structuur gehanteerd:

- Onderafdeling 1. Aanvraag
- Onderafdeling 2. Commissie
- Onderafdeling 3. Beoordelingskader
- Onderafdeling 4. Beoordelingsrapport en besluit

Artikel 59

Paragraaf 1 van het voorliggende artikel legt onder meer vast voor welke opleidingen de opleidingsaccreditatie van toepassing is, namelijk:

- De opleidingen aangeboden door universiteiten en hogescholen die erkend zijn als nieuwe opleiding en nog geen opleidingsaccreditatie doorlopen hebben;
- De opleidingen waarvan de studieomvang uitgebreid is of die in het kader van uitbreiding van studieomvang, erkend zijn als onderzoeksmaster. Deze opleidingen met een uitgebreide studieomvang hebben onder hun nieuwe vorm nog geen opleidingsaccreditatie doorlopen. Dit is nochtans

aangewezen aangezien door de uitbreiding van de studieomvang van 60 naar 120 studiepunten de opleiding substantieel gewijzigd is;

- De masteropleidingen die als masteropleidingen worden geselecteerd overeenkomstig de bepalingen van een Europees financieringsprogramma ter bevordering van de internationale samenwerking in het hoger onderwijs en waarbinnen multi- of gezamenlijke diplomering wordt vooropgesteld. Deze opleidingen worden niet beschouwd als nieuwe opleidingen en worden geacht geaccrediteerd te zijn tot en met het einde van het tweede academiejaar volgend op het laatste academiejaar van de Europese erkenning of tot en met het einde van het tweede academiejaar na de verlenging van de Europese erkenning. Deze opleidingen hebben met andere woorden ook nog geen opleidingsaccreditatie doorlopen;
- De opleidingen die een positief accreditatiebesluit met een beperkte geldigheidsduur hebben gekregen van de NVAO. De NVAO is van oordeel dat de kwaliteit van deze opleidingen niet voldoende is aangetoond. De instellingen krijgen de tijd om dit recht te zetten en er wordt een nieuwe beoordeling door een externe commissie voorzien. Zij kunnen pas een definitief positief accreditatiebesluit krijgen na een nieuwe beoordeling, op basis waarvan de NVAO kan besluiten dat voldoende geborgd is dat de kwaliteitskenmerken in de opleiding aanwezig zijn. Deze nieuwe beoordeling is voorzien bij de rechtsgevolgen vermeld in artikel II.170/14, §4, 2°. De NVAO moet uiterlijk drie maanden voor het verstrijken van de beperkte geldigheidsduur een nieuw besluit nemen op basis van een nieuwe beoordeling van een commissie.
- Bij een negatief besluit instellingsreview, voor die opleidingen waarvan de termijn van de bestaande opleidingsaccreditatie vervalft.

Verder legt dit artikel de termijnen vast waarbinnen een aanvraag moet ingediend worden bij de NVAO, en stelt dat de voorwaarden omtrent het aanvraagdossier vastgelegd worden in het beoordelingskader.

In het verleden werden de opleidingen geclusterd gevisiteerd, wat tot gevolg had dat binnen een instelling voor een aantal opleidingen de accreditatietermijn op hetzelfde moment kan aflopen. Bij een negatieve instellingsreview zou dit tot gevolg kunnen hebben dat de instelling in een bepaalde periode verschillende accreditaties moet doorlopen op hetzelfde moment, terwijl er in een andere periode geen accreditatieprocedures zijn. Dit zou kunnen leiden tot een grote werkdruk in bepaalde periodes, zowel bij de instelling als bij de accreditatieorganisatie en evaluatieorganen. Om de accreditaties beter te spreiden in de tijd voorziet paragraaf 2 van dit artikel dat in onderling overleg tussen de accreditatieorganisatie en de instelling, de accreditatietermijn van opleidingen kan aangepast worden.

Artikel 61

Dit artikel regelt de samenstelling van de commissie die de beoordeling uitvoert, dit volgens de uitgangspunten vermeld in het algemene deel van deze memorie.

Artikel 63 en 64

Overeenkomstig de uitgangspunten vermeld in het algemene deel van deze memorie gaan deze artikels in op de onderwerpen die meegenomen worden in de beoordeling en op het beoordelingskader. Het artikel stelt ook dat het aanvraagdossier in ieder geval de resultaten en uitkomsten moet omvatten van de regie die het mogelijk maakt de kwaliteit van de opleidingen te staven aan de hand van de kwaliteitskenmerken.

Gezamenlijke opleidingen, georganiseerd door een Vlaamse instelling en een of meer buitenlandse instellingen, worden zoals bij de toets nieuwe opleiding beoordeeld aan

de hand van de European Approach for Quality Assurance of Joint Programmes (zie hiervoor de toelichting bij artikel 36).

Artikel 66

Het voorliggende artikel regelt volgens de uitgangspunten opgenomen in het algemene deel van deze memorie de totstandkoming van het accreditatiebesluit. Het legt tevens de rechtsgevolgen vast van de accreditatiebesluiten:

- Een positief accreditatiebesluit, waarbij geborgd wordt dat de kwaliteitskenmerken, vermeld in artikel II.170/1, in de opleiding aanwezig zijn, heeft een geldigheidsduur van 6 jaar;
- Als de opleiding geen blijk geeft van alle kwaliteitskenmerken, dan beperkt de NVAO de geldigheidsduur van de accreditatie tot ten hoogste 3 jaar. Uiterlijk drie maanden voor het einde van die periode neemt de accreditatieorganisatie een nieuw besluit op basis van een nieuwe beoordeling. Bij een positieve beoordeling krijgt de opleiding een positief accreditatiebesluit. De geldigheidsduur van deze nieuwe accreditatie is gelijk aan 6 jaar, verminderd met de beperkte geldigheidsduur.
- Als de opleiding na de nieuwe beperkte beoordeling nog steeds geen blijk geeft van alle kwaliteitskenmerken, dan neemt de NVAO een negatief accreditatiebesluit. De instelling moet de opleiding stopzetten en door samenwerking met een andere instelling ervoor zorgen dat studenten hun opleiding kunnen verderzetten. Indien de instelling in gebreke blijft, wordt in het belang van de student voorzien dat de Vlaamse Regering extra maatregelen kan nemen.

Artikel 67, 68, 70, 72 en 75

Ook binnen de nieuwe afdeling 4. Opleidingsaccreditatie op basis van beoordeling door een evaluatieorgaan wordt eenzelfde indeling gehanteerd als voor de andere beoordelingsprocedures:

- Onderafdeling 1. Aanvraag
- Onderafdeling 2. Commissie
- Onderafdeling 3. Beoordelingskader
- Onderafdeling 4. Beoordelingsrapport en besluit

Artikel 69

De opleidingsaccreditaties op basis van een beoordeling door een evaluatieorgaan zijn van toepassing op de andere ambtshalve geregistreerde instellingen, zijnde de Vlerick Business School, de Antwerp Management School, het Instituut voor Tropische Geneeskunde en de erkende faculteiten der protestantse godgeleerdheid (de Evangelische Theologische Faculteit te Heverlee en de Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid te Brussel) en op de geregistreerde instellingen.

In het voorliggende artikel wordt de aanvraag van de accreditatie geregeld, overeenkomstig de uitgangspunten opgenomen in het algemene deel van deze memorie. Verschillend ten opzichte van de andere beoordelingsprocedures is dat de accreditatieaanvraag moet gebeuren binnen een periode van twee maanden na de publicatie van de externe beoordeling. De externe beoordeling wordt immers gecoördineerd door een extern evaluatieorgaan en niet door de NVAO, zoals in de andere beoordelingsprocedures. Het is dan ook dit extern evaluatieorgaan dat de externe beoordeling van de commissie tijdig moet publiceren.

In paragraaf 5 van het voorliggende artikel wordt ook voorzien dat een instelling technische opmerkingen en inhoudelijke bezwaren kan formuleren voor de definitieve vaststelling van de externe beoordeling. Tevens is voorzien dat de instelling bij de accreditatieaanvraag bij de NVAO een aanvullende nota kan toevoegen bij het

aanvraagdossier indien de definitieve beoordeling de bezwaren niet voldoende in acht neemt.

Artikel 71

De externe beoordelingen in dit stelsel worden gecoördineerd door een evaluatieorgaan dat:

- ofwel bij EQAR (European Quality Assurance Register for Higher Education) geregistreerd is;
- ofwel kan verzekeren dat de externe beoordeling tot stand is gekomen overeenkomstig de Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area. Om dit te garanderen moet dit evaluatieorgaan erkend zijn door de NVAO en heeft het met de NVAO een samenwerkingsakkoord afgesloten.

De beoordelingscommissie die dit evaluatieorgaan samenstelt, moet beantwoorden aan dezelfde criteria als de beoordelingscommissies in de andere beoordelingsprocedures:

- ten minste 1 student
- ten minste 1 lid moet een grondige kennis hebben van het Vlaamse hoger onderwijs
- ten minste 1 lid moet werkzaam zijn buiten Vlaanderen
- de leden moeten onafhankelijk zijn, beschikken over de nodige deskundigheid en ten minste 5 jaar geen banden hebben met de betrokken instelling(en).

Artikel 73 en 74

Deze artikels gaan in op de onderwerpen die meegenomen worden in de beoordeling en op het beoordelingskader.

Gezamenlijke opleidingen, georganiseerd door een Vlaamse instelling en een buitenlandse instellingen, worden zoals bij de toets nieuwe opleiding beoordeeld aan de hand van de European Approach for Quality Assurance of Joint Programmes (zie hiervoor de toelichting bij artikel 36).

Artikel 76

Het voorliggende artikel regelt volgens de uitgangspunten opgenomen in het algemene deel van deze memorie de totstandkoming van het accreditatiebesluit. Het legt tevens de rechtsgevolgen vast van de accreditatiebesluiten. Deze zijn dezelfde als deze bij het stelsel van opleidingsaccreditatie op maat van de eigen regie (zie toelichting bij artikel 66).

Artikel 77 tot en met 81

Met deze artikelen worden de overgangsmaatregelen van het oude stelsel, die niet langer van toepassing zijn, opgeheven.

Artikel 82

Dit artikel legt vast dat het rapport van interne en externe kwaliteitszorg van de opleidingen die leiden tot de titel van laureaat van een hoger instituut in de kunsten, publiek moet zijn. Aangezien de titel van laureaat van een hoger instituut in de kunsten wordt opgenomen in het Hoger Onderwijsregister (zie artikel 41), dient deze titel ook onderhevig te zijn aan een periodieke externe kwaliteitszorg waarvan het rapport publiek is.

Artikel 83

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van het voorliggende ontwerp van decreet.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van onderwijs,

Hilde CREVITS